

การบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร
The Strategic Management in the Situation of the Outbreak
Coronavirus Disease 2019 among Personnel of Sub-District
Health Promotion Hospitals in Mukdahan Province

รัชณี ไชยเพชร¹ วรวุฒิ อินทนนท์² กชกร เดชะคำภู³

Rushanee Chaiyaphet, Worawut Inthanon, Kotchakorn Dechakhamphu

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารเชิงกลยุทธ์ 2) เปรียบเทียบการบริหารเชิงกลยุทธ์ จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากร 3) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ และ 4) ศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 201 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 14 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, t - test, F - test, Multiple Regression Analysis และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) บุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร มีระดับความคิดเห็นสภาพปัจจุบันด้านองค์ประกอบและด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) เพศ อายุ สถานภาพสมรส ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับตำแหน่ง ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานและระดับเงินเดือน

Received: 2023-02-12 **Revised:** 2023-03-29 **Accepted:** 2023-04-07

¹ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม, Master of Arts, Public and Private Management Major, Faculty of Liberal Arts and Science, Nakhon Phanom University. Corresponding Author e-mail: nee.ch2929@gmail.com

² สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม, Public and Private Management Major, Faculty of Liberal Arts and Science, Nakhon Phanom University

³ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม, Department of Public Administration, Faculty of Arts and Sciences, Nakhon Phanom University

ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารเชิงกลยุทธ์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3) ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้แก่ (1) การสอบสวนและควบคุมโรค (2) การจัดระบบกลไกเพื่อสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรค (3)การ ป้องกันโรค (4)เพศ (5)ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 4) ปัญหาอุปสรรค คือ ความร่วมมือของชุมชน สิ่งสนับสนุนในการดำเนินงานไม่เพียงพอและบุคลากรเหนื่อยล้าขาดขวัญ กำลังใจ ข้อเสนอแนะ คือควรจัดสิ่งสนับสนุนให้เพียงพอมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องและควรมีการให้ขวัญกำลังใจ ค่าตอบแทน และค่าความเสี่ยงตามภาระงาน

คำสำคัญ (Keywords): การบริหาร; กลยุทธ์; โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the current situation of strategic management 2)to comparison the strategic management in classified by personal characteristics of personnel, 3) to study factors affecting strategic management, 4) to study problems, obstacles, suggestions about strategic management in the situation of the outbreak of the Coronavirus Disease 2019 among personnel of Sub-District Health Promotion Hospitals in Mukdahan Province. which was a mixed research. The samples group was personnel at Sub-District Health Promotion Hospitals 201 people and 14 key informants. The tools used were interview forms and questionnaires on a 5-level valuation scale. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, multiple regression analysis and content analysis. The results of the research were as follows: 1) Personnel of Sub-District Health Promoting Hospitals in Mukdahan Province. There was a high level of opinions on the current situation in terms of composition and strategic management in the situation of the outbreak of the Coronavirus Disease 2019, in overall and each aspect was at a high level. 2) Different genders, ages, marital status had no different opinions on strategic management, while different levels of positions, education levels, length of work and salary levels had different opinions on strategic management was statistically significant at the .05 level. 3) Factors affecting strategic management in the situation of the outbreak of the Coronavirus Disease 2019; including (1) investigation and control of the disease, (2) establishment of mechanisms to support disease prevention and control, (3) disease prevention, (4) gender and (5) duration of work. 4) Problems, obstacles were community cooperation, insufficient support for operations and personnel fatigue and lack of morale. Suggestions were to provide

sufficient support, continuous supervision and encouragement, compensation and risk should be provided according to workload.

Keywords: Management; Strategy; Coronavirus Disease 2019

บทนำ (Introduction)

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เริ่มมีการระบาดในช่วงปลายปี พ.ศ. 2562 และแพร่กระจายไปทั่วโลกทำให้ประชากรโลกเกิดความหวาดกลัว การแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ของประชากร มีผลต่อสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศ ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2563 ได้มีการแพร่ระบาดขยายวงกว้างใหญ่ขึ้น ซึ่งเป็นการติดเชื้ออย่างรวดเร็วไปทั่วโลก องค์การอนามัยโลกประกาศให้เป็นการระบาดแบบ (Pandemic) ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้รายงานสถานการณ์ทั่วโลก ณ วันที่ 14 เมษายน 2565 ประชากรทั่วโลกมีผู้ติดเชื้อ 502,084,278 ราย เสียชีวิต 6,214,019 องค์การอนามัยโลกจึงประกาศว่าการระบาดครั้งนี้เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศและในประเทศไทยเริ่มมีการระบาดระลอกแรกในเดือน เมษายน พ.ศ. 2563 และแพร่ระบาดอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง จำนวนผู้ติดเชื้อที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม การดำเนินชีวิตของประชาชนอย่างมาก คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ ได้มีมติให้โรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องเชื้อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2563 (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประเทศไทย ในรอบเดือน มกราคม – เมษายน 2565 พบผู้ป่วยรายใหม่ จำนวน 24,134 ราย ผู้ป่วยสะสม 3,973,003 ราย เสียชีวิต 4,812 ราย เสียชีวิตสะสม 26,510 ราย มีผู้ป่วยกำลังรักษาอยู่ 229,704 ราย และ สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในจังหวัดมุกดาหาร ในรอบเดือน มกราคม – เมษายน 2565 มีผู้ป่วยรายใหม่ 4,967 ราย ผู้ป่วยสะสม 24,447 ราย เสียชีวิตสะสม 37 ราย จำนวนผู้ป่วยสะสมในจังหวัด แยกเป็นอำเภอเมือง 11,559 ราย, อำเภอนิคมน้ำ สร้อย 2,918 ราย, อำเภอดอนตาล 2,749 ราย , อำเภอดงหลวง 1,373 ราย, อำเภอคำชะอี 3,256 ราย, อำเภอหว้านใหญ่ 1,215 ราย, อำเภอหนองสูง 1,377 ราย, รวมทั้งหมดติดเชื้อ 20,230 ราย (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมุกดาหาร, 2565)

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นสถานที่ให้บริการด้านสาธารณสุขประจำตำบล ระดับปฐมภูมิ มีการให้บริการในด้านการรักษาพยาบาล การควบคุมและป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ การฟื้นฟูสุขภาพ ให้แก่ประชากรในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ดังนั้นภารกิจขับเคลื่อนงานสาธารณสุขในชุมชนโดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จึงเป็นด่านแรกของการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นหน่วยงานย่อยของกระทรวงสาธารณสุขที่สำคัญในการดูแลสุขภาพคนในชุมชนอย่างใกล้ชิด ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หน้าที่หลักของบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล คือการ

ส่งเสริมสุขภาพ เฝ้าระวังป้องกัน ควบคุมโรค และในสถานการณ์การระบาดของโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยบุคลากรด่านหน้านับเป็นกำลังหลักในการปฏิบัติการ ทั้งการสกัดกั้นเฝ้าระวังโรค การค้นหากลุ่มเสี่ยง การส่งตัวเข้าระบบการรักษา ตลอดจนการติดตาม เฝ้าระวังโรคในชุมชน (ชลธิชา ชุมอินทร์ และคณะ, 2564) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมุกดาหาร มีโครงสร้างการบริหารงาน ประกอบด้วยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลทั่วไป 1 แห่ง มีบุคลากรจำนวน 1,357 คน โรงพยาบาลชุมชน 6 แห่ง มีบุคลากรรวมทั้งหมดจำนวน 738 คน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 7 แห่ง มีบุคลากรรวมทั้งหมด 45 คน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 78 แห่ง มีบุคลากรรวมทั้งหมด 414 คน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมุกดาหาร, 2565) จังหวัดมุกดาหารได้กำหนดนโยบาย แนวทางมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามที่กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ดำเนินงานแบบเครือข่ายความร่วมมือ โดยร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา ประเมินความรู้ความเข้าใจของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ดำเนินการพัฒนา รูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้สามารถจัดการปัญหา ระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ตอบสนองความต้องการของประชาชน สามารถแก้ไขปัญหาให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว จรวยพร ศรีศศลักษณ์ (2563) ได้ศึกษาเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และความสามารถในการบริหารจัดการกำลังคน ด้านสุขภาพระดับปฐมภูมิในการรับมือกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่าระบบบริการปฐมภูมิสามารถบริหารจัดการสถานการณ์ได้ โดยภาพรวมโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลส่วนใหญ่ยังมีศักยภาพในการควบคุมการระบาดของโรคในพื้นที่ได้ในระดับหนึ่ง สะท้อนให้เห็นถึงความพร้อมของบุคลากรของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงานในชุมชน ในการดำเนินงานท่ามกลางสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การระดมสรรพกำลัง ทรัพยากร และองค์ความรู้ ในการทำงานให้มีความพร้อมต้องอาศัยกลยุทธ์การบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ในการบริหารจัดการมีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของกิจการขององค์กร เนื่องจากการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์นั้นมีการศึกษา วิเคราะห์ กลยุทธ์ขององค์กรอย่างรัดกุมและชัดเจน ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ สามารถวางแผนการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม มีเทคนิคหรือกลยุทธ์การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ เฉพาะหน้า กลยุทธ์การบริหารจัดการที่ดีช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการกำหนดและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์กรตามทิศทางที่ชัดเจนและเป็นเครื่องนำทางที่เป็นรูปธรรมมีวัตถุประสงค์และทิศทางที่แน่นอนในการดำเนินงาน ไม่ก่อให้เกิดความสับสนหรือความขัดแย้งในการทำงาน ทำให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลสำเร็จดีกว่าการทำงานตามปกติ (นนทกร อัจฉริยะและมารีสา ไกรฤกษ์, 2554)

จากที่กล่าวมาข้างต้น การดำเนินงานภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งเป็นภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยไม่ได้มีการเตรียมแผนเผชิญเหตุวิกฤติไว้ล่วงหน้าทำให้ระบบการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ข้างต้นนั้น

อาจจะมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการในระดับพื้นที่ได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นการบริหารระดับพื้นที่ ซึ่งพื้นที่สามารถขับเคลื่อนงานและดำเนินการตามแผนที่กำหนดและปรับเปลี่ยนตามบริบทของสภาพพื้นที่และปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ได้ การวิจัยในครั้งนี้จะนำไปสู่กระบวนการคิดวิเคราะห์ตามหลักวิชาการ ร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางและวางแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่เหมาะสม และจัดทำเป็นข้อเสนอเพื่อถ่ายทอดผลักดันให้นำไปสู่การปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนปฏิบัติการในระดับพื้นที่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทในปัจจุบัน และยังสามารถปรับประยุกต์นำไปใช้ในการบริหารจัดการปัญหาเกี่ยวกับโรคติดต่ออุบัติใหม่อื่น ๆ ได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กรเพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่ง และให้มีการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือและช่วยเหลือทั้งจากภายในองค์กรและภายนอกองค์กร มีความเชื่อมโยงกันอย่างเข้มแข็งเพื่อประโยชน์ต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective Researches)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร
4. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 บุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดมุกดาหาร ที่มีลักษณะส่วนบุคคล เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับตำแหน่ง ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ระดับเงินเดือน ต่างกัน มีการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากรและองค์ประกอบกำบังป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

วิธีดำเนินการวิจัย (Research methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 414 คน

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ บุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดมุกดาหาร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครซี และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 607- 610) กำหนดค่าสัดส่วนของประชากรเท่า 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5 % และระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 201 คน

2.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 14 คน โดยเป็นผู้มีประสบการณ์ในการบริหารและเชี่ยวชาญในการควบคุมโรค ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 7 คน ผู้รับผิดชอบงานป้องกันและควบคุมโรคระดับอำเภอ 7 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบ การป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยสังเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ และ วิฑูรย์ โล่ห์สุนทร (2563) มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดระบบและกลไกเพื่อสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรค 2) ด้านการป้องกันโรค และ 3) ด้านการควบคุมโรค

3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) การกำหนดทิศทาง 3) การกำหนดกลยุทธ์ 4) การนำเอากลยุทธ์ไปปฏิบัติ 5) การควบคุมกลยุทธ์

โดยแบบสอบถามสร้างขึ้นตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สร้างตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ประเมินคำตอบโดยให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 121)

3.3 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Interview) คือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บุคลากรผู้รับผิดชอบงานป้องกันและควบคุมโรค ได้กำหนดประเด็นสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า ครอบคลุมถึงประเด็นที่ต้องการจะศึกษา

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.94 และ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบราค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.98 ตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) (สุภางค์ จันทวานิช. 2553: 128 - 130)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน t - test, F - test, Pearson's correlation coefficient , Multiple Regression Analysis

ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลตามหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยพบว่า

1. บุคลากรสาธารณสุขที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 78.60 และเพศชายร้อยละ 21.40 มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี มากที่สุดร้อยละ 34.33 อายุอยู่ในช่วง 21- 30 ปี น้อยที่สุด ร้อยละ 8.96 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 69.15 รองลงมาสถานภาพโสดร้อยละ 23.38 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ 59.20 รองลงมาคือระดับอนุปริญญาร้อยละ 34.80 ส่วนใหญ่เป็นระดับผู้ปฏิบัติงาน ร้อยละ 92.54 และเป็นระดับผู้บริหาร ร้อยละ 7.46 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มากที่สุด 6-10 ปี ร้อยละ 35.32 รองลงมาปฏิบัติงาน 11-20 ปี ร้อยละ 25.87 มีระดับเงินเดือนมากที่สุด 10,001 – 25,000 บาท ร้อยละ 37.31 และน้อยที่สุดมีระดับเงินเดือนที่ได้รับ 40,000 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 17.91

2. สภาพปัจจุบันของการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ การป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโควิด 2019 รวบรวมด้าน

องค์ประกอบ การป้องกันและควบคุม โรคติดเชื้อไวรัสโควิด 2019	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดระบบและกลไกเพื่อสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรค	3.79	0.71	มาก
2. ด้านการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโควิด 2019	3.76	0.72	มาก
3. ด้านการสอบสวนและควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด 2019	4.03	0.71	มาก

ภาพรวม	3.86	0.63	มาก
--------	------	------	-----

พบว่า มีระดับความคิดเห็นสภาพปัจจุบันด้านองค์ประกอบในการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) และมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน อยู่ระหว่าง 3.76 - 4.03 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการสอบสวนและควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ($\bar{x} = 4.03$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ($\bar{X} = 3.76$)

3. สภาพปัจจุบันของการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวบรวมรายด้าน

การบริหารเชิงกลยุทธ์	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	3.85	0.70	มาก
2. ด้านการกำหนดทิศทาง	3.89	0.70	มาก
3. ด้านการกำหนดกลยุทธ์	3.79	0.74	มาก
4. ด้านการนำเอากลยุทธ์ไปปฏิบัติ	3.83	0.72	มาก
5. ด้านการควบคุมกลยุทธ์	3.89	0.79	มาก
ภาพรวม	3.85	0.66	มาก

พบว่า มีระดับความคิดเห็นสภาพปัจจุบันการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$)และมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน อยู่ระหว่าง 3.79 -3.89 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการควบคุมกลยุทธ์ และด้านการกำหนดทิศทาง ($\bar{X} = 3.89$) รองลงมา ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.85$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ($\bar{X} = 3.79$)

4. ผลการเปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคล เพศ อายุ สถานภาพสมรส ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารเชิง กลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับตำแหน่ง ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และระดับเงินเดือน ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกัน อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (N=201)

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E.	β	t	Sig.
X ₁ เพศ	0.23	0.08	0.147	2.893**	.004
X ₆ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	-0.33	0.10	-0.127	-3.197**	.002
X ₈ องค์ประกอบด้านการจัดระบบกลไกเพื่อสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรค	0.28	0.07	0.302	3.713**	.000
X ₉ องค์ประกอบด้านการป้องกันโรค	0.15	0.07	0.165	2.098**	.037
X ₁₀ องค์ประกอบด้านการสอบสวนและควบคุมโรค	0.36	0.06	0.383	5.207**	.000
ค่าคงที่	0.92	0.28	-	3.237**	.001
R=.785 R ² =.616 AdjR ² =.573 S.E. _{est} a=					
F=14.445 =0.43 0.92					

ได้แก่ องค์ประกอบด้านการสอบสวนและควบคุมโรค (X₁₀) ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน (X₆) องค์ประกอบด้านการจัดระบบกลไกเพื่อสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรค (X₈) ลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากรด้านเพศ (X₄) และ องค์ประกอบด้านการป้องกันโรค (X₉) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 0.36, -0.33, 0.28, 0.23 และ 0.15 ตามลำดับ ตัวแปรทั้ง 5 ตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 61.60 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.43 สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยในรูป คะแนนดิบได้ดังนี้ $Y' = .92 + .23X_1 + -.33X_6 + .28X_8 + .15 X_9 + .36 X_{10}$

6. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ มีดังนี้ (1) ความร่วมมือ ความรอบรู้ของประชาชนในบางพื้นที่มีน้อย (2) คนวัสดุอุปกรณ์ เงิน ไม่เพียงพอ (3)บุคลากรเหนื่อยล้า ขาดขวัญกำลังใจ ข้อเสนอแนะ มีดังนี้ (1) ควรสนับสนุน คน วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ ให้เพียงพอ (2) ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่ (3) ควรมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่ถูกต้อง (4) ควรมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง (5) ควรมีการให้ขวัญกำลังใจ ค่าตอบแทน ค่าความเสี่ยงตามภาระงาน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร พบว่า

บุคลากร มีระดับความคิดเห็นสภาพปัจจุบันด้านองค์ประกอบในการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.86) และ มีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน อยู่ระหว่าง 3.76 - 4.03 และมีระดับความคิดเห็นสภาพปัจจุบันการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.85) และมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้านอยู่ระหว่าง 3.79 - 3.89 การนำกลยุทธ์และมาตรการต่างๆ ไปปฏิบัติ เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน กลยุทธ์ที่เหมาะสมและครอบคลุมในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคระบาดนั้น สามารถนำไปใช้ได้จริงกับการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ดีนั้น คือการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การกำหนดการดำเนินงาน การวางแผนปฏิบัติการ ผ่านการจัดโครงสร้างบุคลากรและการประสานงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญขององค์กร จึงทำให้การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติของแต่ละองค์กรเกิดผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (พงษ์พิพัฒน์ ชุ่มสีดาและวินัย ทองภูบาล, 2564) จากสภาพปัจจุบันของการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร พบว่าระดับความคิดเห็นในด้านองค์ประกอบในการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าบทบาทในการติดตามผู้สัมผัสเสี่ยงสูง แยกผู้ติดเชื้อตามระดับอาการ และนำเข้าสู่ระบบรักษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือบทบาทในการสนับสนุนน้ำยาฆ่าเชื้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการสอบสวนและควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา รองลงมาคือด้านการจัดระบบและกลไกเพื่อสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรค และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พงษ์พิพัฒน์ ชุ่มสีดา และวินัย ทองภูบาล (2564) ได้ศึกษา กลยุทธ์การป้องกันและควบคุมโรคโควิด -19 ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดนครราชสีมา การสร้างกลยุทธ์การป้องกันและควบคุมโรคโควิด 19 ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดนครราชสีมา มีองค์ประกอบหลัก 5 หมวด คือ 1) ปัจจัยภายนอก (PEST) ได้แก่ ด้านการเมืองและกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี 2) ปัจจัยภายใน (4M) ได้แก่ ด้านกำลังคน ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ 3) การจัดระบบและกลไกเพื่อสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรค ได้แก่ ด้านกลไกการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันโรค ด้านการจัดการข้อมูลข่าวสาร ด้านการเตรียมความพร้อมของประชาชน ด้านการป้องกันและเฝ้าระวังโรคของชุมชน ด้านการจัดการความรู้สึกรักของชุมชนในชุมชน 4) แนวทางการป้องกันโรคติดต่อ ได้แก่ ด้านการทำลายเชื้อ (Disinfection) ด้านการเฝ้าระวังโรค ด้านการหยุดยั้งการแพร่กระจายของโรค ด้านการควบคุมสิ่งแวดล้อม ด้านการสร้างเสริมสุขภาพ ด้านสุขศึกษา 5) แนวทางการควบคุมโรคติดต่อ ได้แก่ ด้านการควบคุมแหล่งแพร่เชื้อ ด้านการกักกันผู้สัมผัส ด้านการสอบสวนและควบคุมการระบาดของโรค ผลการประเมินกลยุทธ์ พบว่า มีระดับมาก

ทั้งภาพรวมและรายข้อ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} \geq 3.50$) ระดับความคิดเห็นในกระบวนการขั้นตอนในการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการกำหนดทิศทาง และด้านการควบคุมกลยุทธ์ รองลงมาคือ ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ด้านการนำเอากลยุทธ์ไปปฏิบัติ และด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชจรินทร์ ปินทองและมณฑา จำปาเหลือง (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์ ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ด้านการกำหนดทิศทางองค์กร และด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมตามลำดับ บทบาทการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำในองค์กรจะต้องมีการดำเนินงานตามกำหนดขั้นตอนในการดำเนินงาน ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนจัดตั้งทีมงานวางแผน การประเมินขอบเขตของปัญหา การจัดทำแผนสำรอง ทดสอบแผนสำรอง และการปรับปรุงแผนให้ทันสมัย เพื่อนำไปสู่การเตรียมกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย พันธกิจ วิสัยทัศน์ กลวิธี และแผนปฏิบัติ รวมไปถึงการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรเพื่อเอื้ออำนวยต่อการวางแผน การดำเนินงาน ติดต่อสื่อสาร การบริหารทรัพยากร การประสานงาน การตรวจสอบติดตาม การควบคุมและการประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ (สุทธิ นันท์ มีชำนาญ, 2565) ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงานสามารถควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พื้นที่รับผิดชอบได้

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากร ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ สถานภาพ ที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่แตกต่างกัน และคุณลักษณะส่วนบุคคลระดับตำแหน่งที่รับผิดชอบในองค์กร ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในองค์กร และระดับเงินเดือนที่ได้รับที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ ชำนาญ ไวแสน (2565) ได้ศึกษาการรับรู้และความพร้อมการนำแผนและมาตรการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-19 สู่วิเคราะห์จำถิ่นของผู้ปฏิบัติงานหน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคติดต่อ พื้นที่จังหวัดบึงกาฬ พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล อายุและระยะเวลาการทำงาน ที่แตกต่างกันมีการรับรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) เพศ สถานภาพสมรส ตำแหน่งในหน่วยงานที่ต่างกัน มีการรับรู้ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p < 0.05$)

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร คือลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากร และองค์ประกอบด้านการสอบสวนควบคุมโรค สามารถร่วมกันพยากรณ์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดมุกดาหารได้ร้อยละ 61.60 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.43 สอดคล้องกับการศึกษาของ กนกวรรณ แก้วดีและปรารณา หลีกภัย (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการสุขภาพโรงพยาบาลย่านตาขาว อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ โรงพยาบาลย่านตาขาว ได้แก่ ปัจจัยภายในองค์กร และ ปัจจัยการจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยปัจจัยภายในองค์กรที่มี ผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ โรงพยาบาลย่านตาขาว ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านโครงสร้างองค์กร และด้านค่านิยมร่วม ซึ่งสามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์ได้ร้อยละ 53.7 และสอดคล้องกับการศึกษาของ อารยา จันทรชาง และ ประจักษ์ บัวผัน (2565) ได้ศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลและการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดขอนแก่น พบว่าระดับการสนับสนุนจากองค์กรอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.07 (S.D.= 0.61) และระดับการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.50 (S.D. = 0.49) โดยภาพรวมการสนับสนุนจากองค์กรมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 ($r = 0.740$, $p\text{-value} < 0.001$) และพบว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดขอนแก่น การสนับสนุนจากองค์กรด้านการบริหารจัดการและด้านงบประมาณ มีผลและสามารถร่วมพยากรณ์การปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดขอนแก่นได้ร้อยละ 70.5 ($R^2 = 0.705$, $p\text{-value} < 0.001$)

4. การบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร จากการวิเคราะห์ SWOT การบริหารเชิงกลยุทธ์ในพื้นที่รับผิดชอบ ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดมุกดาหาร พบว่าจุดแข็ง คือ มีแผนนโยบายหลักที่ชัดเจน ยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทของพื้นที่ มีการชี้แจงมอบหมายหน้าที่และจัดตั้งทีมและคณะทำงานครอบคลุมองค์ประกอบในการควบคุมป้องกันโรค บุคลากรมีความรู้ทักษะในการปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนที่กำหนด ทีมงานที่เข้มแข็งเสียสละ ระบบสื่อสาร และการประสานงานระดับองค์กรมีประสิทธิภาพ ได้รับความร่วมมือจากองค์กรภาคีเครือข่ายและประชาชนทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง จุดอ่อน คือ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ไม่พร้อม อัตรากำลังคนไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานในสถานการณ์การ

ระบาด บริบทพื้นที่เป็นสังคมชุมชนผู้สูงอายุมากกว่าวัยทำงานทำให้เสี่ยงต่อการเจ็บป่วยได้ง่าย บางกลยุทธ์ไม่สามารถนำไปใช้ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และไม่เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ อุปสรรคในการดำเนินงานคือความร่วมมือของชุมชนความเข้าใจและความตระหนักของชุมชน นโยบายปรับเปลี่ยนรวดเร็วมากผู้ปฏิบัติงานปรับตัวไม่ทัน มีการติดตามงานนโยบายบ่อยมากเกินไป โอกาสในการพัฒนาประชาชนตื่นตัวและมีความตระหนักในการมีส่วนร่วม เกิดการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนการดำเนินงานตามสถานการณ์ บุคลากรมีการเตรียมพร้อมจะทำงานตามสถานการณ์ฉุกเฉินได้ เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ปัญหาอุปสรรค ในการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่รับผิดชอบ คือ ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ ทักษะในการดูแลตัวเองที่ถูกต้อง การให้ความร่วมมือในมาตรการควบคุมป้องกันโรคของประชาชนบางส่วนยังมีน้อย รวมทั้งข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโรคโควิด-19 ที่คลาดเคลื่อนไม่เป็นจริง ทำให้เกิดประชาชนกลุ่มสับสน หวาดกลัวเกินเหตุในส่วนของการปฏิบัติงานของบุคลากร บางส่วนมีความรู้ทักษะในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่ไม่เพียงพอ มีภาระงานเพิ่มขึ้น ผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอบุคลากรเหนื่อยล้าผู้ปฏิบัติงานขาดขวัญกำลังใจจากผู้บริหารทำให้งานลดคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤติยาพร พลาเศรษฐ และคณะ (2565) พบว่าการจัดการชุมชนในการดูแลผู้ป่วยติดเชื้อโควิด อุปสรรคในการจัดการ คือ บุคลากรอ่อนล้า และภาระงานเพิ่มขึ้น ข่าวสารที่ไม่เป็นจริง ขาดการประชาสัมพันธ์ในแนวเดียวกัน การส่งต่อผู้ป่วยมีขีดจำกัด ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ คือการมีส่วนร่วม การประสานงาน การประชาสัมพันธ์ที่ถูกต้องชัดเจน และบุคลากรที่มีศักยภาพ ข้อเสนอแนะ ในการให้บริการสุขภาพ ควรมีการพัฒนาเครือข่ายการทำงานร่วมกันในท้องที่ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่ถูกต้องชัดเจน จากผู้รับผิดชอบโดยตรง จัดทำแผนพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านบริการในสถานการณ์ของโรคอุบัติใหม่ และความรู้ด้านสุขภาพให้กับประชาชน และสอดคล้องกับการศึกษาของ กนกวรรณ แก้วดีและปรารณา หลีกภัย ปัญหา (2564) อุปสรรคในการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ ได้แก่ มีบุคลากรไม่เพียงพอกับการปฏิบัติงานทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ได้ และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้มีข้อจำกัดในการปฏิบัติงานเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรค บุคลากรไม่สามารถดำเนินการโครงการตามแผนที่วางไว้ได้ ซึ่งจะเห็นว่าการดำเนินการด้านกลยุทธ์ที่สำคัญเพื่อการบริหารจัดการภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้นประกอบไปด้วยขั้นตอนดังนี้ เริ่มต้นจากการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบของชุมชนที่ได้รับจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากนั้นผู้บริหาร ร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางและวางแผนกลยุทธ์ ในการดำเนินงานที่เหมาะสม โดยเน้นที่การให้ความสำคัญกับการวางกลยุทธ์ด้านบุคลากรและชุมชน ด้านทรัพยากร งบประมาณและภาคีเครือข่ายรวมทั้งด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร (ปจรรย์ ผลประเสริฐและกนิษฐา ศรีภิรมย์, 2565) การนำจุดอ่อนที่เกิดจากความไม่รู้ ความไม่สะดวกทางการบริหาร ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน รวมทั้งอุปสรรคจากการไม่มีระบบ ความล่าช้าของการประสานงานจากส่วนกลาง ปัญหาที่เกิดจากการสื่อสาร การปฏิบัติตัวที่ไม่ถูกต้องของ

ประชาชน จัดการโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ การดำเนินงานในรูปแบบใหม่ หลักเลี่ยงการปฏิบัติงานแบบเดิม (พงษ์พิพัฒน์ ชุ่มสีดาและวินัย ทองภูบาล, 2564) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร เป็นกลยุทธ์การบริหารระดับพื้นที่ ที่บุคลากรสามารถดำเนินการตามองค์ประกอบในการบริหารเชิงกลยุทธ์และองค์ประกอบในการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้พื้นที่สามารถขับเคลื่อนงานและดำเนินการตามแผนที่กำหนดปรับเปลี่ยนตามบริบทของสภาพพื้นที่และปรับเปลี่ยนได้ตามสภาวะการณ์

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 กลยุทธ์การบริหารในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้นเกิดจากนโยบายหลักของรัฐบาลเพื่อแก้ไขภาวะวิกฤติของประเทศ จึงเป็นการนำนโยบายหลักระดับประเทศไปดำเนินการในระดับพื้นที่ ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในการวางแผนงานและการบริหารจัดการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และโรคติดต่ออื่น ๆ ทั่วไปในพื้นที่ได้ ซึ่งบริบทของแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน การศึกษาวิจัยในระดับพื้นที่จึงควรศึกษาสภาพปัญหา และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่จากบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน และประชาชนในพื้นที่ถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ แล้วจึงนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่

1.2 ผลการวิจัยพบว่าปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินงานคือความร่วมมือของชุมชนซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคระบาดอื่น ๆ ได้ โดยให้ความสำคัญกับบุคลากร และบริบทของชุมชนในพื้นที่ ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์แนวโน้มของสังคม และนำไปกำหนดทิศทางการนโยบายในการช่วยเหลือต่อกลุ่มเป้าหมายในภาวะวิกฤติ ที่เหมาะสมต่อไป

1.3 ผู้บริหารสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนนโยบายในการดำเนินงาน และส่งเสริมสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานในระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้ครอบคลุมทุกมิติ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการประยุกต์ใช้การบริหารเชิงกลยุทธ์กับโรคติดต่ออื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาประเมินผลการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในระดับผู้บริหาร เช่น ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สาธารณสุขอำเภอ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โรคติดต่ออื่น ๆ ที่สามารถใช้ได้เหมาะสมกับบริบทองค์กรและพื้นที่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2563, จาก <https://pidst.or.th/A816.html>.
- กนกวรรณ แก้วดี และปรารณา หลีกภัย. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการสุขภาพโรงพยาบาลย่านตาขาว อำเภอย่านตาขาวจังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กฤติยาพร พลาเศรษฐ, นิชนันท์ สุวรรณภูมิ, ภูษณิศ มินาเขตร, และสุวัชร นักรู้กำลังพัฒนา. (2565). การจัดการของชุมชนเพื่อดูแลผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19). วารสารศูนย์อนามัย ที่ 9. 16(3), 908-923.
- จรวัยพร ศรีศัลลักษณ์. (2563). เศรษฐศาสตร์พฤติกรรมว่าด้วยเส้นทางชีวิตและกิจกรรมร่วมของครัวเรือนไทยภายใต้สถานการณ์โควิด-19. คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้น 3 มีนาคม 2565, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/877748>.
- ชลธิชา ชุมอินทร์ และคณะ. (2564). กลไกการให้บริการในวิกฤตโควิด-19 กรณีศึกษา: โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองมวน ตำบลหนองปรือ อำเภอร้อยก จ.ตรัง. วารสารการบริหารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(5), 295-309.
- ชำนาญ ไวแสน. (2565). การรับรู้และความพร้อมการนำแผนและมาตรการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-19 สู่โรคประจำถิ่นของผู้ปฏิบัติงานหน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคติดต่อพื้นที่จังหวัดบึงกาฬ. สืบค้น 10 ธันวาคม 2565, จาก <https://bkpho.moph.go.th/R2R/BKPHO>.
- นนทกร อาจิวิชัย และมารีสา ไกรฤกษ์. (2554). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์:รูปแบบของผู้ในยุคใหม่. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นุชจรินทร์ ปั่นทอง และ มณฑา จำปาเหลือง. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 9(2), 16-20.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปาจริย์ ผลประเสริฐ และกนิษฐา ศรีภิรมย์. (2565). การจัดการเชิงกลยุทธ์ของวิสาหกิจชุมชนภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 14(2), 229-245.
- พงษ์พิพัฒน์ ชุ่มสีดา และวินัย ทองภูบาล. (2564). กลยุทธ์การป้องกันและควบคุมโรคโควิด-19 ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา. 7(1), 158-173.

- วิฑูรย์ โล่สุนทร. (2563). *ระบาดวิทยา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธินันท์ มีชำนาญ, วรณวิภา ไตลังคะ และสุตาภรณ์ อรุณดี. (2565). การจัดการความเสี่ยงภายใต้สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงพยาบาลอาภากรเกียรติวงศ์ ฐานทัพเรือสัตหีบ *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 7(10), 173-185.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมุกดาหาร. (2563). *สรุปผลการดำเนินงานป้องกันการระบาด COVID-19. การประชุมคณะกรรมการวางแผนและประเมินผล*. สืบค้น 18 ธันวาคม 2565, จาก <http://www.mdo.moph.go.th/computer/web51v2/shownewspayoldall>.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารยา จันทรขวาง และประจักษ์ บัวผัน. (2565). คุณลักษณะส่วนบุคคลและการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลใน จังหวัดขอนแก่น. *วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7*. 29(2), 54-64.